

Kobi'lerde Muhasebe Verilerinin Finansal ve Yönetimsel Anlamdaki Önemi

The Importance of Accounting Data in Small and Medium-Sized Enterprises from a Financial and Management Perspective

Dr. Öğr. Üyesi Engin MERİÇ^{1*}

¹ Trakya Üniversitesi/Uygulamalı Bilimler Fakültesi/Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, Edirne, Türkiye, enginmeric@trakya.edu.tr

*Engin MERİÇ

Received: 28.01.2026
Accepted: 12.04.2026

Citation:
Meriç, E. (2026). Kobi'lerde Muhasebe Verilerinin Finansal ve Yönetimsel Anlamdaki Önemi.

Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 15(1), 14-34

Özet

KOBİ'ler için muhasebe kayıt düzeni, sadece yasal bir zorunluluk değil, aynı zamanda işletmenin sürdürülebilirliğini ve büyümesini sağlayan temel bir araçtır. Mikro ve küçük ölçekli işletmelerde muhasebe süreçlerinin çoğunlukla işletme dışı uzmanlar tarafından yürütülmesi, yöneticilerin finansal verilere erişimini ve bu verileri karar süreçlerinde etkin kullanmasını sınırlayabilmektedir. Çalışmanın amacı, mikro ve küçük ölçekli KOBİ'lerin muhasebe kayıt düzeni ve nakit yönetimlerine katkıda bulunmaktır. Bu açıdan çalışma kapsamında muhasebesel süreçler ile ilgili mikro ve küçük ölçekli KOBİ yöneticilerine katkı sağlanması amaçlanarak dönen varlıkları oluşturan hesapların işleyişine, stok sistemi ve stoklardan gider kaydı ile stok kaydı mümkün olmayıp direkt gider kaydedilen harcamaların muhasebeleştirilmesine yönelik örneklemelere yer verilmiştir. Çalışma sonucunda, Hazır Değerlerin, Alacakların, Stokların ve Borçların Tekdüzen Hesap Planı formatında analiz edilebilmesinin işletmenin finansal yönetimi üzerinde olumlu etkisi olacağı, ayrıca yöneticilerin muhasebe kayıt düzenine hakim olmalarının izleyen dönemlerde yönetimsel anlamda alınacak kararlara da pozitif katkısı olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ), Muhasebe, Kayıt Düzeni, Tekdüzen Hesap Planı

Abstract

For small and medium-sized enterprises (SMEs), maintaining proper accounting records is not only a legal requirement but also a fundamental tool that ensures the business's sustainability and growth. The fact that accounting processes in micro and small businesses are often handled by external experts can limit managers' access to financial data and their ability to use that data effectively in decision-making. The purpose of this study is to contribute to the accounting record-keeping systems and cash management practices of micro and small-scale SMEs. From this perspective, with the aim of providing support to managers of micro and small-scale SMEs regarding accounting processes, this study includes examples illustrating the operation of accounts comprising current assets, the inventory system, and the accounting treatment of expenses that cannot be recorded as inventory but are instead recorded directly as expenses. The study concluded that analyzing Current Assets, Receivables, Inventories, and Liabilities in the Uniform Chart of Accounts format would have a positive impact on the company's financial management. Furthermore, it was determined that managers' mastery of the accounting record system would also positively contribute to managerial decisions in subsequent periods.

Keywords: Small and Medium Enterprises (SME), Accounting, Accounting Record Order, Uniform Accounting Plan

GİRİŞ

Günümüz rekabet ortamında etkin bir şekilde faaliyet göstermek isteyen KOBİ'ler sahip oldukları finansa erişim koşullarını en iyi şekilde yönetmek zorundadırlar. Finansal yönetimde meydana gelebilecek başarısızlıklar, işletmeye mali açıdan zorluklar yaratabileceği gibi telafisi mümkün olmayan zararlar etmesine de sebebiyet verebilecektir. Finansal yönetim yetkinliği, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin (KOBİ) finansal başarısı için çok önemlidir; çünkü etkin kaynak tahsisini, nakit akışı optimizasyonunu ve bilinçli karar vermeyi mümkün kılar (Kumar ve diğerleri, 2025:107). KOBİ'lerde finansal yönetimdeki başlıca sorunlar arasında; kayıt tutmanın yetersizliği, finansal verilerin kalitesinin ve güvenilirliğinin düşük olması ve finansal karar almayı desteklemek için uygun muhasebe bilgilerinin verimsiz kullanımı sayılabilir (Tharmini ve Lakshan, 2021:44). Finansal bilgiler, KOBİ'nin büyüklüğünden bağımsız olarak, işletme sahipleri için sermaye yatırımı ve planlama kararları almada faydalıdır. Bilgilerin işletme dışı taraflarla paylaşılması, firmalar ve paydaşları arasındaki bilgi asimetrisini azaltabilir. İşletme sahiplerinin finansal bilgileri kullanmasının en önemli üç nedeni planlama, gelir vergisi yükümlülüklerini tahmin etme, pazarlama ve fiyatlandırma kararları alma amaçlıdır (Wijekoon ve diğerleri, 2024:422). Bu açıdan KOBİ'ler kendilerine en uygun yöntemlerle finansal yönetimlerini muhasebe kayıtlarından faydalanarak daha doğru tahminlemeler yapmak durumundadırlar. Bu noktada Muhasebe bilgi sistemi, yönetsel kararların alınmasında doğru finansal bilgileri sunarak yöneticilerin daha etkili kararlar almalarına yardımcı olabilir. Bu sayede işletmeler, standart bir yapı içinde işlerin takibini daha iyi bir şekilde yapabileceklerdir.

Yönetim muhasebesi uygulamaları, özellikle küçük ve orta büyüklükteki işletmelerde (KOBİ) performansın artırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Nitekim Osim ve diğerleri (2020:57) tarafından yapılan çalışmada, firma performansı ile maliyetlendirme sistemi, bütçeleme sistemi, performans değerlendirme sistemi, karar destek sistemi ve stratejik yönetim muhasebesi arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki bulunduğu ortaya konulmuştur. Bu bulgu, işletme performansının doğru muhasebe bilgileri ve rasyonel finansal karar alma süreçleri ile yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Nitekim KOBİ'lerin başarısızlık yaşaması veya kârlılık düzeylerinin azalması çoğu zaman irrasyonel finansal kararların bir sonucu olarak ortaya çıkmakta olup, bu durum hatalı muhasebe bilgilerinin üretilmesi nedeniyle finansal yönetim süreçlerinde etkinliğin azalmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda, uygun iş planlaması, finansal yönetimde etkinlik, muhasebe verilerinin zamanında kaydedilmesi, insan sermayesinin etkin yönetimi ve girişimcilerin işletme yönetimine bağlılığı gibi temel yönetim ilkeleri işletme başarısının sağlanmasında kritik öneme sahiptir (Sooriyakumaran ve diğerleri, 2022:167).

Çeşitli finansal yönetim tekniklerini ve muhasebe kavramlarını anlamak ve uygulamak, KOBİ yöneticileri için hayati önem taşır. KOBİ'ler genellikle kıt kaynaklara sahip oldukları ve oldukça dinamik bir iş ortamında faaliyet gösterdikleri için hatalı finansal kararlar alma lüksüne sahip değildirler. Finansal okuryazarlığa sahip KOBİ yöneticileri, muhasebe bilgilerini etkili bir şekilde anlama ve kullanma konusunda daha iyi bir konumdadır ve böylece finansal raporlama sürecinin kalitesini veya karar alma yetkinliklerini artırır (Quarshie ve diğerleri, 2025: 956). KOBİ yöneticilerinin muhasebe konusunda genellikle çok az bilgiye sahip olmaları veya hiç bilgiye sahip olmamaları ve bu finansal beceri eksikliği firmanın gelecekteki başarısını engelleyebilir. İşletme sahibi yöneticinin muhasebe konusunda herhangi bir eğitimi olmadığında muhasebenin yalnızca bankalar gibi dış kurumlara bilgi sağlama aracı olarak algılanmaktadır (Ylä-Kujala ve diğerleri, 2023:53-54).

2024 yılı TÜİK verilerine mikro ve küçük ölçekli KOBİ'lerin %98,1'ini teşkil eden 3.928.000 KOBİ'den 3.866.953 girişim sayısını oluşturmaktadır. Mikro ve küçük ölçekli KOBİ'ler bu girişim sayısı ile istihdamın %52'sini cironun %25,5 faktör maliyeti ile katma değer %21,1'ini sağlamaktadırlar. Bunun yanında; orta büyüklükteki KOBİ'ler %1,5'i teşkil ederken 59.128 KOBİ'nin istihdamın %16,5'ini, cironun %18,6'sını, faktör maliyeti ile katma değer %20,1'ini sağlamaktadır. Büyük işletmeler ise %0,4 oranla 15.712 işletme istihdamın %31,5'ini, cironun %55,9'unu, faktör maliyeti ile katma değer %58,8'ini sağlamaktadır (TÜİK, 2024). Bu verilerden hareketle mikro ölçekli özellikle küçük ölçekli işletmelerin orta büyüklükteki işletme sınıfına geçmeleri, işletme için fayda sağlamanın yanında istihdam ve ülke ekonomisine de katkıları da yadsınamaz olacaktır. Ancak bu hedefe ulaşmada önemli konulardan biri de işletme yöneticilerinin yönetsel kararlar ve finansa daha kolay ulaşmada katkı sağlayacak muhasebe kayıt düzenine hakim olmaları önem arz etmektedir.

İstihdam edilen personelin tecrübe ve eğitim düzeylerinin genelde yetersiz kaldığı KOBİ'lerde (özellikle mikro ve küçük ölçekli), iyi kadrolara yapılacak harcamalar ise külfet olarak görülmektedir. Bu durum işletmeler açısından son derece önem arz eden muhasebe işlemlerinin sadece devlete karşı bir sorumluluk olarak görülmesi ve muhasebe işlerinin işletme dışında mali müşavirler aracılığıyla yerine getirilmesine sebebiyet vermektedir. Bu da mikro ve küçük ölçekli işletme yöneticilerinin, muhasebe kayıtlarından finansal verilere erişimleri ile yönetsel kararlarda faydalanmalarının önüne geçmektedir. Ayrıca finansal yönetimi büyük işletmelere nazaran daha da zor hatta imkansız hale getirmektedir

Yöneticilerin finansal karar alma aşamalarında sağlıklı veri alma açısından Hazır Değerlerin, Alacakların, Stokların ve Borçların analize elverişli bir kayıt sistemi içerisinde Tekdüzen Hesap Planı formatında kayıtların tutulması, doğru bir finans yönetimi için son derece önemlidir. Bunun yanında gelir ve gider kayıt yönteminin de finansal yönetim üzerinde etkisi son derece önemlidir. Mikro ve küçük ölçekli KOBİ'lerin çoğunlukla muhasebe kayıtlarını ve vergisel yükümlülüklerini mali müşavir mahareti ile işletme dışında yürütmekle birlikte, günümüzde rekabet, finans maliyetinin yüksekliği, işletme yöneticilerini asgari nitelikte kasa, banka, alacak, borç, stok ve harcamalara ait borç kayıtları ile ilgili muhasebe kayıt düzeni ve finans yönetimine hakim olmaları açısından önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı, mikro ve küçük ölçekli KOBİ'lerin muhasebe kayıt düzenlerinin iyileştirilmesi ve nakit yönetimi süreçlerine katkı sağlanmasıdır. Bu doğrultuda, işletme yöneticilerine muhasebesel süreçlere ilişkin teknik bir perspektif sunulması hedeflenmiş; dönen varlıklar grubunda yer alan hesapların işleyiş mekanizması ve stok sistemleri ile stok maliyetlerinden gider kaydı oluşturma süreçleri ile stok bünyesine alınmayıp doğrudan dönem gideri olarak muhasebeleştirilen harcamalar detaylandırılmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda, Tekdüzen Hesap Planı çerçevesinde varsayımsal bir uygulama ile örneklemeler yapılarak mikro ve küçük ölçekli işletme yöneticileri için kayıt düzeni ve işletme finans yönetimi konularında alt yapı oluşturulmaya çalışılmıştır.

Literatür

Muhasebe, işletmelerin planlama, analiz, kontrol ve karar verme süreçlerine önemli bilgiler sağladığı için, bir kuruluşun yönetim sürecinin vazgeçilmez bir parçasıdır. Mizrahi (2011:315), KOBİ'lerde muhasebe bilgi sistemlerinin kullanımını incelemiş ve yönetim kararlarında muhasebe bilgi sisteminin %65 gibi yüksek bir oranda kullanılmadığını tespit etmiştir. Muhasebe bilgi sisteminin etkin ve verimli bir şekilde işletilebilmesi için işletmelerin öncelikle kurumsal yönetim anlayışını benimsemeleri ve profesyonel yöneticilerle iş birliği yapmaları gerektiği vurgulanmıştır. Son olarak, işletmelerin kurumsallaşma düzeyi ve muhasebe bilgi sistemlerinin kullanım derecesi arasında pozitif bir ilişki bulunduğu sonucuna ulaşmıştır. Akgün

ve Kılıç (2013:33), MBS uygulamalarının, yöneticiler tarafından anlaşılır ve ihtiyaç duyulan bilgileri yeterli düzeyde verecek şekilde sunulması gerektiğini aktarmışlardır. Ayrıca, MBS'den elde edilen raporların yöneticilerin öncesi ile mevcut durumlarını karşılaştırmasına olanak tanınması ve daha etkin kararlar alınmasını sağladığını vurgulamışlardır. Araştırma sonuçları ayrıca MBS'nin, işletmelerin yatırım kararları için de etkin bilgiler içermesi sebebiyle, hazırlanacak bütçe ve planlamalarda kârlılığa olumlu anlamda katkı sağladıklarını belirtmişlerdir. Demir ve Gül (2015:190), KOBİ'lerde karar verme süreçlerinde finansal muhasebe bilgileri ile maliyet ve yönetim muhasebesi verilerinin etkinliğini araştırdıkları çalışmalarında KOBİ'lerde muhasebe biriminin organize olamadığını ve muhasebe işlemlerinin çoğunlukla işletme dışında yürütüldüğünü belirtmişlerdir. Bu duruma önemli derecede muhasebe kayıtlarının genel olarak sadece yasal bir zorunluluk olduğu şeklinde algılanmasının neden olduğunu vurgulamışlardır. Finansal analizlerin öneminin yeterince kavranmadığını ve bu nedenle muhasebe bilgi sisteminden yeterli oranda yararlanılmadığını aktarmışlardır. Bayraktaroğlu, Sarıtaş ve Kalkan (2015:19-20), KOBİ yöneticilerinin etkili kararlar alabilmeleri için ihtiyaç duydukları muhasebe ve finansal bilgileri MBS aracılığıyla edinmenin hayati önem taşıdığını aktarmışlardır. Bu noktada yöneticilerin muhasebe ve finansal verileri hangi alanlarda daha sık kullandıklarını belirlemeye odaklanmışlardır. Muhasebe bilgilerinin kullanımında ilk sırayı işletmenin finansal denetimi ve kontrolü ile borç ve alacakların takibi almıştır. Bunu faaliyet analizi ve bütçe hazırlama takip etmiştir. Ayrıca veriler incelendiğinde, kasa ve banka takibinin finansal tablo verilerinin kullanımında önem sırasına göre ilk sırada yer aldığı görülmüştür. Faaliyet analizi ikinci en önemli kullanım alanı olmuş, bunu bütçeleme, yatırım kararları ve fiyatlandırma izlemiştir. Kurniawati ve MeilianaIntani (2016:130), KOBİ'lerin performansını etkileyen faktörlerle ilgili muhasebe bilgilerinin kullanımının, yönetim ve çalışan performanslarının KOBİ performansına olan etkisini analiz etmek için 141 KOBİ üzerinde yaptıkları araştırmada, muhasebe bilgilerinin kullanımının KOBİ'lerin performansı üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkiye sahip olduğunu aktarmışlardır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre üretim ve pazarlama becerilerinin KOBİ'lerde çok önemli olduğunu bu durumun ise, KOBİ yöneticilerinin gelişmiş iş kararları almak için muhasebe bilgilerinin kullanımını artırmalarının daha yüksek verimlilik elde etmek için çalışanlarının performansını eğitim ve ödül sistemi oluşturarak iyileştirmeleri için kullanılabileceğini bunun sonucunda da işletmenin performansı artacağını aktarmışlardır. Kulathunga ve diğerleri (2020:6), daha yüksek finansal okuryazarlığın, yöneticilerin ekonomik değişiklikleri öngörmelerini ve bu değişikliklerle ilgili riskleri belirlemelerini sağladığını, bu nedenle organizasyonel stratejileri, maliyet stratejilerini, muhasebe uygulamalarını ve politikaları ve prosedürleri ERM (Kurumsal Risk Yönetimi) ile ilişkilendirmek için daha yüksek bir finansal okuryazarlığa sahip olmanın çok önemli olduğunu aktarmışlardır. Gyamera ve diğerleri (2023:15), KOBİ'lerin, her ekonominin bel kemiği olduklarını, ancak çoğunun, kurulduktan birkaç yıl sonra iflas ettiklerini vurgulamışlardır. Bu soruna neden olan faktörlerle ilgili olarak nedenlerden birinin, yönetim muhasebesi hizmetlerine erişim eksikliği olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, yönetim muhasebesi hizmetlerinin KOBİ'lerin finansal performansı üzerinde olumlu ve önemli bir etkiye sahip olduğu, finansal muhasebe ile finansal performans arasındaki ilişki dengelendiğinde, KOBİ'lerin finansal performansı üzerinde olumlu ve anlamlı bir etki yarattığı sonucuna varılmıştır. Olarewaju ve Msomi (2021:119), muhasebe becerilerinin firmaların sürdürülebilirliği üzerindeki etkisini inceledikleri çalışmada, muhasebe becerilerinin KOBİ'lerin sürdürülebilirliği üzerinde önemli bir etkisi olduğunu ortaya koymuşlardır. Adela ve diğerleri (2024:11-12), muhasebe uygulamaları ile KOBİ'lerin performansı arasındaki ilişkide işletme sahiplerinin muhasebe becerilerinin rolünü inceledikleri araştırmada, yasal gerekliliklerin dışında, KOBİ'lerin muhasebe sistemlerini neredeyse hiç dikkate almadıklarını bu nedenle, zayıf ve yetersiz muhasebe verilerinin KOBİ'lerin çöküşüne katkıda bulunduğunu aktarmışlardır.

Ayrıca muhasebe uygulamalarının ve işletme sahiplerinin muhasebe becerilerinin KOBİ'lerin performansı üzerinde önemli ve olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktada en önemli unsurlardan birinin, muhasebe uygulamaları ile KOBİ performansı arasındaki ilişkinin varlığıyla ilgili olarak, işletme sahiplerinin muhasebe becerilerinin, muhasebe uygulamaları ile KOBİ performansı arasındaki ilişkiye olumlu bir şekilde katkı sağladığı vurgulanmıştır. Böylece, daha yüksek muhasebe becerilerinin varlığında, muhasebe ile işletmenin performansı arasındaki ilişkinin daha da güçleneceği, periyodik uyumluluk denetimleri gibi önlemlerin alınması sayesinde kayıt tutma ve hesapları yönetme konusunda temel gereklilikleri karşılayarak performanslarını artırebileceklerini aktarmışlardır.

Kavramsal Çerçeve

İşletmelerde muhasebe departmanları muhasebe raporları ile yöneticiler için önemli olan noktaları netleştirmede gerekli bilgileri sağlarlar. Muhasebe bilgileri; hedeflerin belirlenmesi, farklı karar seçeneklerinin belirlenmesi, değerlendirme, en uygun tercihi yapma gibi sorumluluklarını gerçekleştirmelerinde yöneticilere yardımcı olur. Bu sayede yöneticiler, doğru bilgilere dayandırdıkları kararlarını muhasebe bilgi sistemi sayesinde daha etkin hale getirirler (Haftacı, 2013:18). Muhasebe bilgileri, KOBİ yöneticilerine özellikle maliyetler, harcamalar ve nakit akışı gibi önemli kısa vadeli kararlarda yardımcı olur. Bir işletmenin finansal durumunu muhasebe bilgileri olmadan anlamak ve yönetsel kararlar almak zordur. Bu nedenle muhasebe, işletme yönetiminin başarısında veya başarısızlığında önemli bir rol oynar (AL Smirat, 2013:169).

Muhasebe bilgi sistemi işletmelerde temel olarak beş ana konuda bilgi üretir (Ahmetoğulları ve Yücel, 2021:21):

- Stratejilerin geliştirilerek uzun vadeli planların hazırlanması
- Şirket kaynaklarının tahsisine ilişkin kararlar
- Faaliyetlere ilişkin maliyet planlaması ve kontrolü
- Performans ölçümü ve değerlendirmesi
- Yasal olarak gerekli finansal raporların oluşturulması

Uygulama

KOBİ'lerde (özellikle mikro ve küçük ölçekli) muhasebe kayıtları çoğunlukla vergisel yükümlülüklerin mali müşavir mahareti ile işletme dışında yürütülmesiyle birlikte, günümüzde rekabet, finans maliyetinin yüksekliği, işletme yöneticilerini asgari nitelikte kasa, banka, alacak, borç, stok ve harcamalara ait borç kayıtları ile ilgili muhasebe kayıt düzeni ve finans yönetimine hakim olmaları açısından önem arz etmektedir. Çalışmada, mikro ve küçük ölçekli KOBİ yöneticileri için finansal karar alma aşamalarında sağlıklı veriye ulaşmaları açısından muhasebe kayıt düzeni ile ilgili dönen varlıkları oluşturan hesapların işleyişine, stok sistemi ve stoklardan gider kaydı ile stok kaydı mümkün olmayıp direkt gider kaydedilen harcamaların muhasebeleştirilmesine yönelik hipotetik veriler üzerinden örneklemelere yer verilmiştir. Uygulamada kullanılan belgelerin özellikle imalat sanayi ile hizmet sektöründe faaliyet gösteren mikro ve küçük ölçekli işletmeler için kolay anlaşılabilir nitelikte ve işletmenin faaliyetleri esnasında sıklıkla gerçekleşme durumunun olduğu muhasebesel süreçler üzerinden aktarılmıştır.

Bu amaçla çalışmada özellikle aşağıdaki hesap gruplarına ve işleyişlerine yer verilmiştir.

1. DÖNEN VARLIKLAR
Ağırlıklı olarak; Δ Stok işlemleri ile ilgili belge ve kayıt düzeni Δ Direkt Gider Kaydedilen Harcamalar
2. DURAN VARLIKLAR
3. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
4. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
5. ÖZKAYNAKLAR
6. GELİR TABLOSU HESAPLARI
7. 7/A VE 7/B SEÇENEĞİ MALİYET HESAPLARI

1. DÖNEN VARLIKLAR

Bu ana hesap grubu 10-19 no.lu hesap ve alt hesaplardan oluşmaktadır.

Hazır Değerler İşlemleri ile İlgili Belge ve Kayıt Düzeni

Hazır değerler ile ilgili alt hesaplara aşağıda yer verilmiş olup, bu hesaplar ile ilgili tüm işlemler kasa tahsil, kasa tediye ve mahsup işlemi uygulamaları ile yapılmaktadır.

10. HAZIR DEĞERLER

İşletmelerin kasa ve banka hesaplarında bulunan varlıklar ile istem anında nakde çevrilmesi mümkün olan varlıklarını (Menkul kıymetler hariç) kapsayan bu hesaplar; 100-108 no.lu alt hesaplardan oluşmaktadır.

Tablo 1. Hazır Değerler ile İlgili Kasa İşlemi

KASA TAHSİL FİŞİ		
No: K-00201	10/04/2025	
100	KASA	
HESAP NO / HESAP İSMİ	TUTARI	
102 BANKALAR		50.000,00
.002 Halk Bankası	50.000,00	
TOPLAM		50.000,00
AÇIKLAMA: Halk Bankasından kasa ihtiyacı için çekilen nakit tutar		
DÜZENLEYEN	YETKİLİ İMZALAR	

10.04.2025 tarihinde kasa ihtiyacı için bankadan çekilen 50.000,00 TL'nin muhasebe işlemleri Tablo 1'de aktarıldığı gibi olacaktır.

Tablo 2. Hazır Değerler ile İlgili Banka İşlemi

MAHSUP FİŞİ					
No: M214			15/03/2025		
BORÇLU HESAPLAR			ALACAKLI HESAPLAR		
HESAP NO HESAP İSMİ	TUTARI		HESAP NO HESAP İSMİ	TUTARI	
320 SATICILAR		49.500,00	102 BANKALAR		49.500,00
.181 Z Metal Ltd. Şti.	47.520,00		.001 İş Bankası	49.500,00	
.265 X Nakliyat Ltd. Şti.	1.980,00				
TOPLAM		49.500,00	TOPLAM		49.500,00
AÇIKLAMA: B-842400 no.lu fatura ile 15.01.2025 tarihinde 60 gün vadeli olarak satın alınan sac bedeli ile aynı tarihli A.312410 no.lu nakliye faturası bedellerinin cari hesaba mahsuben İş Bankasından havale işlemi					
DÜZENLEYEN			YETKİLİ İMZALAR		

15.01.2025 tarihinde B 842400 fatura ile işletme için alınan 60 gün vadeli 1 mm DKP-7114 sac bedeli 47.520,00 TL ile 1.980,00 TL nakliye bedelinin cari hesaba mahsuben 15.03.2025 tarihinde ödenmesi ile ilgili muhasebe işlemi Tablo 2’de aktarıldığı şekilde olacaktır.

11. MENKUL KIYMETLER

Menkul kıymet grubu alt hesapları 110-119 hesaplardan oluşmaktadır.

12. TİCARİ ALACAKLAR

Cari yıl içerisinde paraya dönüşecek ticari ilişkiler nedeniyle ortaya çıkan alacakların kaydedildiği hesap grubu olup, 120-129 no.lu alt hesaplardan oluşmaktadır.

Tablo 3. Ticari Alacaklar ile İlgili Satış İşlemi

MAHSUP FİŞİ					
No: M219			20/06/2025		
BORÇLU HESAPLAR			ALACAKLI HESAPLAR		
HESAP NO HESAP İSMİ	TUTARI		HESAP NO HESAP İSMİ	TUTARI	
120 ALICILAR.		120.000,00	391 HESAPLANAN KDV		20.000,00
.092 X Firması	120.000,00		.003 Hesaplanan KDV(%20)	20.000,00	
			600 YURTIÇİ SATIŞLAR		100.000,00
			.001 Sarmal Kapı Satışları	100.000,00	
TOPLAM		120.000,00	TOPLAM		120.000,00
AÇIKLAMA: X firmasına yapılan satışın muhasebe kaydı.					
DÜZENLEYEN			YETKİLİ İMZALAR		

Tablo 4. Ticari Alacaklar ile İlgili Kasa İşlemi

KASA TAHSİL FİŞİ			
No: K-00202		20/06/2025	
100	KASA	HESAP NO / HESAP İSMİ	TUTARI
		120 ALICILAR	20.000,00
		.092 X Firma	20.000,00
		TOPLAM	20.000,00
AÇIKLAMA: 219 no.lu mahsup ile gelir kaydı yapılan satışa ait KDV tutarının nakit olarak tahsilatı kaydı			
DÜZENLEYEN		YETKİLİ İMZALAR	

Tablo 5. Ticari Alacaklar ile İlgili Banka İşlemi

MAHSUP FİŞİ					
No: M220			30/06/2025		
BORÇLU HESAPLAR			ALACAKLI HESAPLAR		
HESAP NO	TUTARI		HESAP NO	TUTARI	
HESAP İSMİ			HESAP İSMİ		
102 BANKALAR		100.000,00	120 ALICILAR		100.000,00
.002 Halk Bankası	100.000,00		.092 X Firması	100.000,00	
TOPLAM		100.000,00	TOPLAM		100.000,00
AÇIKLAMA: X firmasına 20.06.2025 tarihinde yapılan satışa ait mal bedelinin Halk Bankasına gelen havalesi ile ilgili muhasebe kaydı					
DÜZENLEYEN			YETKİLİ İMZALAR		

20.06.2025 tarihinde 100.000,00 TL + KDV tutarında mal satışı sonrası satılan mala ait KDV nakit tahsili edilirken, mal bedeli çalışılan banka hesabına 30.06.2025 tarihinde yatırılmıştır. İlgili işlemlere ait muhasebe kayıtları Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 5'te aktarıldığı şekilde olacaktır.

13. DİĞER ALACAKLAR

Ticari alacağa dayanmayan bir yıl içerisinde tahsil edilecek alacaklar bu hesap grubunun 131-139 no.lu alt hesaplarında izlenmektedir.

Tablo 6. Diğer Alacaklar ile İlgili Borç Kaydı İşlemi

MAHSUP FİŞİ					
No: M221			20/03/2025		
BORÇLU HESAPLAR			ALACAKLI HESAPLAR		
HESAP NO HESAP İSMİ	TUTARI		HESAP NO HESAP İSMİ	TUTARI	
103. VER. ÇEK VE. ÖD. EMİR. .001 İş Bankası	50.000,00	50.000,00	102 BANKALAR .001 İş Bankası	50.000,00	50.000,00
131 ORTAKLARDAN ALACAK. .003 A. H.	50.000,00	50.000,00	103 VER. ÇEK VE. ÖD. EMİR. .001 İş Bankası	50.000,00	50.000,00
TOPLAM		100.000,00	TOPLAM		100.000,00
AÇIKLAMA: Şirket ortaklarından A. H.'ye verilen avans çeki ve ödemesi ile ilgili muhasebe kaydı					
DÜZENLEYEN			YETKİLİ İMZALAR		

Tablo 7. Diğer Alacaklar Tahsilatı ile İlgili Banka İşlemi

MAHSUP FİŞİ					
No: M221			25/06/2025		
BORÇLU HESAPLAR			ALACAKLI HESAPLAR		
HESAP NO HESAP İSMİ	TUTARI		HESAP NO HESAP İSMİ	TUTARI	
102 BANKALAR .001 İş Bankası	50.000,00	50.000,00	131 ORTAK. ALACAK. .003 A. H.	50.000,00	50.000,00
TOPLAM		50.000,00	TOPLAM		50.000,00
AÇIKLAMA: Şirket ortağının borcunun iadesi					
DÜZENLEYEN			YETKİLİ İMZALAR		

20.03.2025 tarihinde işletme ortağına 50.000,00 TL borç verilmiştir. Ödeme çek ile banka hesabından yapılmış olup, 25.06.2025 tarihinde borcun geri ödemesi banka hesabına yapılmıştır. İlgili muhasebe işlemleri Tablo 6-7'de aktarıldığı gibi olacaktır.

15. STOKLAR

İşletmelerin üretim aşamalarında kullanacakları ilk madde ve malzeme, yarı mamul ve ticari mal gibi varlıkların 150-159 no.lu alt hesaplarda takip edildiği varlıklardır.

Stok İşlemleri ile İlgili Belge ve Kayıt Düzeni

KOBİ'ler incelendiğinde, özellikle küçük ve mikro ölçekli KOBİ'lerde stok kayıt sisteminin sağlıklı çalışmadığı, ilk madde ve malzeme, yarı mamul ve mamul stok alanlarının olmadığı gözlemlenmektedir.

Depolar işletmeler için son derece önem arz eden birimler olup, kayıpların, fire zayıfların önlenmesi, kalite ve standartların korunması için önem taşıdıkları gibi üretim için gerekli malzemenin talep fişi ile alınması, dolayısıyla üretim dışı malzemenin üretim alanlarında dolaşmaması, zayi olmaması için son derece önemlidir. Bu açıdan yapılan tüm alımların kalite kontrol ve sipariş ile miktarsal doğruluğu yapıldıktan sonra muhakkak stok kaydı ile depo girişi yapılmalıdır. Kullanım için ambar talep fişleri ile depodan çıkışı yapıp ilgili gider yerine muhasebe kaydı yapılmalıdır.

Tablo 8. Satın Alma Talebi İşlemi

SATIN ALMA TALEP FORMU					
TALEP EDEN DEPARTMAN : DEPO					10/01/2025
TALEP EDEN DEPARTMAN SORUMLUSU :					
SIRA NO	MALZEME CİNSİ	BİRİM	MEVCUT STOK MİKTARI	SİPARİŞ MİKTARI	AÇIKLAMA
1	1 mm Sac	TON		22	DKP 7114 Kalite
TALEP EDEN DEPT. SORUMLUSU		SATIN ALMA SORUMLUSU		ONAY	

1mm kalınlığında 22 ton, ton fiyatı 1.800,00 TL + KDV bedelle alınan sac malzemesine ait ödeme 60 gün vade olarak anlaşılmıştır. Bu alımla ilgili sipariş fişi Tablo 8'de aktarıldığı şekilde olacaktır.

Satın alması yapılan malın ambar girişinin yapılabilmesi için gelen mal ile ilgili satıcı firmanın irsaliyesi veya irsaliyeli faturası olmalıdır. Ayrıca muhakkak suretle depo sorumlusunda satın alınan mal ile ilgili satın alma talep formu olmalıdır. Çünkü çoğu zaman verilen sipariştan eksik veya farklı malzeme gelebildiği gibi, satıcı firma verilen sipariş miktarından daha yüksek miktarda malzeme gönderebilmektedir. Sistemin oturması fazla gelen bu malzemenin ancak iadesi ile mümkün olabilmektedir. Gelen malın depo sorumlusu tarafından miktarsal kontrolü yapılırken, kalite kontrol departmanı da kontrolü muhakkak giriş aşamasında yapmalıdır. Bunun yanında üretim müdürünün malzemeyi görüp kullanımında kalite ve şekilsel açıdan herhangi bir engel olmadığını beyan etmelidir.

Mikro ve küçük ölçekli bir KOBİ'de uygulanması gereken asgari kısa yol doğru bir stok girişi bu yöntemle yapılmalıdır. Bu işlemler neticesinde ambar sorumlusu ambar girişi yapıp, ambar giriş fişi ekindeki belgeleri de muhasebe departmanına teslim etmelidir.

İlgili ambar giriş fişi aşağıda verilmiştir.

Tablo 9. Ambar Stok Giriş İşlemi

AMBAR GİRİŞ FİŞİ							
No: G. 1416				10/01/2025			
SATICI FİRMA		Z-METAL SAN. TİC. LTD. ŞTİ.					
İRSALİYE / FATURA NO		B 842400		STOK GİRİŞ MALİYETİ			
STOK KODU	MLZ.CİNSİ	BİRİM	MİK.	BİRİM FİYAT	TUTAR	TOPLAM MALİYET	BİRİM MALİYETİ
150.392	1mm Sac DKP-7114	TON	22	1.800,00	39.600,00	41.250,00	1.875,00
Tedarik Giderleri							
AÇIKLAMA	FATURA NO	FİRMA	GİDER TUTARI				
Nakliye Bedeli	A. 312410	X Nakliyat Ltd. Şti.	1.650,00				
Ekleri _____ :				TESLİM EDEN		TESLİM ALAN	
Satin alma Sipariş Emri							
Alım ile ilgili irsaliye							
Nakliye Faturası							

Ambar giriş fişi ekinde yer alan alım irsaliyesi arkasında teslim alan, kalite kontrol sorumlusu ve malzeme kullanımını ilgilendiren departman sorumlusu imzası muhakkak yer almalıdır. Bu ambar giriş işlemi sonrası satın alınan malın ambar stok kartının kaydı işlemi yapılmalıdır.

Tablo 10. Ambar Stok Giriş/Çıkış İşlemi

AMBAR STOK KARTI										
MALZEME ADI		SAC DKP-7114								
MALZ. EVSAFI		1mm								
STOK KODU		150.392								
BİRİM		TON								
STOK ÜST LİMİT						200 TON				
STOK ALT LİMİT						20 TON				
FİŞ NO	İŞLEM TARİHİ	GİREN			ÇIKAN			KALAN		
		MİKTAR	BİRİM MALİYETİ	TUTARI	MİKTAR	BİRİM MALİYETİ	TUTARI	MİKTAR	BİRİM MALİYETİ	TUTARI
G 1416	15.01.20	22	1.875,00	41.250,00				22	1.875,00	41.250,00
Ç 817	28.01.25				7	1.875,00	13.125,00	15	1.875,00	28.125,00

Bu aşamalardan sonra alımla ilgili muhasebe kaydı aşağıdaki gibi olmalıdır.

Tablo 11. Muhasebe Stok Kayıt İşlemi

MAHSUP FİŞİ					
No: M210			15/01/2025		
BORÇLU HESAPLAR			ALACAKLI HESAPLAR		
HESAP NO	HESAP İSMİ	TUTARI	HESAP NO	HESAP İSMİ	TUTARI
150 İLK MADDE VE MLZ.		41.250,00	320 SATICILAR		49.500,00
.392 1mm Sac		41.250,00	.181 Z Metal Ltd. Şti		47.520,00
191 İNDİRİLECEK KDV		8.250,00	.265 X Nakliyat Ltd. Şti.		1.980,00
.003 İndirilecek KDV (%20)		8.250,00			
TOPLAM		49.500,00	TOPLAM		49.500,00
AÇIKLAMA: B. 842400 No.lu fatura ile Z Metal San. Ltd. Şti.'den satın alınan 22 ton 1mm sac ile A. 312410 no.lu X Nakliyat Ltd. Şti. faturasının muhasebeleştirilmesi					
DÜZENLEYEN			YETKİLİ İMZALAR		

Form verme departmanı sarmal kapı yapımında kullanılmak üzere depodan 7 ton 1mm sac talebinde bulunulmuş olup, bu talep ile ilgili ambar talep ve ambar çıkış uygulamaları Tablo 12 ve Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 12. Ambar Talep ve Teslim İşlemi

AMBAR TALEP VE TESLİM FİŞİ					
					28/01/2025
TALEP EDEN DEPARTMAN		Form Verme Dept.			
TALEP EDEN DEPT. YETKİLİSİ					
İŞ EMRİ NO		01-18-164			
NEREDE KULLANILACAĞI		Sarmal Kapı Yapımı			
SIRA NO	MALZEME CİNSİ	TALEP EDİLEN		VERİLEN	
		BİRİM	MİKTAR	BİRİM	MİKTAR
01	Sac 1mm DKP-7114	TON	7	TON	7
TALEP EDEN DEPT. SORUMLU.		VERİNİZ YETKİLİ İMZA		TESLİM EDEN DEPO SORUMLUSU	
				TESLİM ALAN	

Ambar talep fişleri depodan mal alımı için ilgili departman sorumlusu tarafından hazırlanan belgeler olup, ambar talep fişinde talep eden departman, talep eden yetkili, malzemenin kullanılacağı iş ile ilgili iş emri no'su, nerede kullanılacağı detaylı olarak yazılır, talep ettiği miktar formda yer alır ve talep eden departman sorumlusu imzaladıktan sonra işletme yetkilisi depodan malın ne miktarda verileceği onayını verir.

muhasebe sorumlusu muhasebe kayıt işlemlerini yapmalıdır. Ayrıca, üretim alanındaki kullanım dışı malzemeler ile ilgili bu işlemleri yapmış olmakla kullanılmayan malzemelerin giderlerden düşülmesi, gerçek maliyet ve gerçek Kar (Zarar)'ın görülmesi açısından da son derece önem arz etmektedir. Bu işlemler asgari olarak ay sonlarında yapılarak aylık net Kar (Zarar)'ın daha doğru görülmesi sağlanmalıdır.

Stok işlemleri ile ilgili örnekler yukarıda verilmiş olup:

17. YILLARA YAYGIN İNŞAAT ve ONARIM MALİYETLERİ

170-179 no.lu alt hesaplardan oluşan bir hesap grubudur.

18. GELECEK AYLARA AİT GİDERLER

Dönemsellik kavramı içinde yapılan giderlerin kaydedildiği 180-181 no.lu alt hesaplardan oluşur.

19. DİĞER DÖNEN VARLIKLAR

Diğer dönen varlıklara ait bu hesap grubu ise 190-199 no.lu alt hesaplardan oluşmaktadır.

Buraya kadar Dönen Varlıklar ile ilgili açıklama ve örnekler tamamlanmış olup yine mikro ve küçük ölçekli KOBİ yöneticilerinin özellikle vakıf olması gereken herhangi bir stok işlemine tabi tutulmadan direkt gider kaydedilen harcamalar ile ilgili kayıt işlemlerine ait belge ve kayıt düzeni üzerinde durularak örneklemelere aşağıda yer verilmiştir.

Direkt Gider Kaydı İşlemleri ile İlgili Belge ve Kayıt Düzeni

Stok kaydı mümkün olmayıp direkt gider kaydedilmesi gereken harcamalar ile ilgili mali işler departmanı ve yöneticiler, maliyet analizleri ve bütçe sapma kontrollerini sağlıklı yapabilmeleri açısından giderlerin doğru hesaplarda muhasebeleştirilmesinin üzerinde önemle durmalıdırlar. Bu gider kalemleri; enerji giderleri, seyahat giderleri, araç bakım onarım giderleri, akaryakıt giderleri gibi stok kaydı mümkün olmayan gider kalemlerinden oluşmaktadır. Bu gider kalemlerinin muhasebe kaydı peşin ödemelerde kasa tekiye fişi, çek ve kredi kartı ile, vadeli ödeme işlemleri de mahsup işlemi ile yapılmaktadır.

Tablo 15. Genel Yönetim Direkt Gider Kaydı İşlemi

KASA TEDİYE FİŞİ		
No: T-00103	25/03/2025	
HESAP NO / HESAP İSMİ	TUTARI	100 KASA
770 GENEL YÖNETİM GİD.	1.000,00	
.009 (Araç Yakıt Gid.)	1.000,00	
191 İNDİRİLECEK KDV	200,00	
.003 İndirilecek KDV (%20)	200,00	
TOPLAM	1.200,00	
AÇIKLAMA: A-3438 no.lu fatura ile araç için alınan yakıt tutarının nakit olarak ödemesi		
DÜZENLEYEN	YETKİLİ İMZALAR	TESLİMALAN

25.03.2025 tarihinde KDV dahil 1.200,00 TL yakıt tutarının ödemesi nakit olarak yapılmıştır. Muhasebe işlemi Tablo 15'te aktarıldığı şekilde olacaktır.

Direkt gider kaydedilen harcamalar üzerindeki bilgilendirmeler burada sonuçlandırılmış olup bu aşamadan sonra;

2. DURAN VARLIKLAR

İşletmenin normal bir faaliyet döneminden daha uzun bir süre içinde gerçekleştirecekleri faaliyetleri ile ilgili bir yıl içinde paraya çevrilemeyecek veya tüketilemeyecek varlıkların kaydedildiği hesaplar 22-29 hesaplar ve bu hesapların alt hesaplarından oluşmaktadır. Duran varlıklar hesaplarının işleyişinde artışlar hesabın Borç tarafına, azalışlar hesabın Alacak tarafına kaydedilir.

3. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

İşletmelerin bir yıl içerisinde veya faaliyet dönemleri sonunda ödeyecekleri yabancı kaynakların takip edildiği 30-39 hesaplar ve bu hesapların alt hesapları şeklinde bölümlenmektedir. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklara ilişkin hesapların işleyişinde artışlar hesabın Alacak tarafına, azalışlar hesabın Borç tarafına kaydedilir.

Tablo 16. Yabancı Kaynak Kullanımı Muhasebe İşlemi

MAHSUP FİŞİ					
No: M221			20/05/2025		
BORÇLU HESAPLAR			ALACAKLI HESAPLAR		
HESAP NO	TUTARI		HESAP NO	TUTARI	
HESAP İSMİ			HESAP İSMİ		
102 BANKALAR		150.000,00	300 BANKA KREDİLERİ		150.000,00
.002 İş Bankası	150.000,00		.002 İş Bankası	150.000,00	
TOPLAM		150.000,00	TOPLAM		150.000,00
AÇIKLAMA: 150.000,00 TL banka kredisinin muhasebe kaydı					
DÜZENLEYEN			YETKİLİ İMZALAR		

20.05.2025 tarihinde alınan 150.000,00 TL işletme kredisinin ilgili banka nezdindeki vadesiz hesaba aktarılması ile ilgili muhasebe işlemi Tablo 16'da aktarıldığı gibi olacaktır.

4. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

İşletmelerin bir yılı aşan borçlarının kaydedildiği 40-49 no.lu hesaplar ve bu hesapların alt hesaplarından oluşarak bölümlenmektedir. UVYK'lara ilişkin hesapların işleyişinde artışlar hesabın Alacak tarafına, azalışlar hesabın Borç tarafına kaydedilir.

5. ÖZKAYNAKLAR

Sermaye iradlarının yer aldığı 50-59 arasındaki hesaplar ve alt hesaplarından oluşmaktadır. Özkaynak hesaplarının işleyişinde artışlar hesabın Alacak tarafına, azalışlar hesabın Borç tarafına kayıt yapılır.

6. GELİR TABLOSU HESAPLARI

İşletmelerin faaliyet dönemlerine ilişkin 60-69 no.lu hesaplar ile bu hesapların alt hesaplarından oluşmaktadır. Gelir tablosu hesaplarının işleyişinde artışlar hesabın Alacak tarafına, azalışlar hesabın Borç tarafına kayıt yapılır.

Tablo 17. Satış Gelir Kaydı İşlemi

MAHSUP FİŞİ					
No: M222			23/05/2025		
BORÇLU HESAPLAR			ALACAKLI HESAPLAR		
HESAP NO HESAP İSMİ	TUTARI		HESAP NO HESAP İSMİ	TUTARI	
102 BANKALAR.		60.000,00	391 HESAPLANAN KDV		10.000,00
.002 Halk Bankası	60.000,00		.003 Hesaplanan KDV (%20)	10.000,00	
			600 Yurtiçi Satışlar		50.000,00
			.001 Sarmal Kapı Satışları	50.000,00	
TOPLAM		60.000,00	TOPLAM		60.000,00
AÇIKLAMA: Sarmal kapı satışının muhasebe kaydı					
DÜZENLEYEN			YETKİLİ İMZALAR		

50.000,00 TL + KDV tutarında sarmal kapı satışı gerçekleştirilmiştir. Bu satışla ilgili tahsilat banka kanalıyla yapılmıştır. Muhasebe işlemi Tablo 17’de aktarıldığı şekilde olacaktır.

Gider Hesapları İşleyişi

Gider hesaplarının işleyişinde artışlar hesabın Borç tarafına, azalışlar hesabın Alacak tarafına kaydedilir.

Tablo 18. Finansman Kullanımı ile İlgili Muhasebe Kaydı İşlemi

MAHSUP FİŞİ					
No: M223			10/06/2025		
BORÇLU HESAPLAR			ALACAKLI HESAPLAR		
HESAP NO HESAP İSMİ	TUTARI		HESAP NO HESAP İSMİ	TUTARI	
780 FİNANSMAN GİD.		45.000,00	102 BANKALAR		45.000,00
.001 K. V. Kredi Faiz.	45.000,00		.001 İş Bankası	45.000,00	
TOPLAM		45.000,00	TOPLAM		45.000,00
AÇIKLAMA: Dönem faizi muhasebe kaydı işlemi					
DÜZENLEYEN			YETKİLİ İMZALAR		

45.000,00 TL olarak hesaplanan dönem faizi çalışılan banka hesabından tahsil edilmiştir. Bu durumda muhasebe işlemi Tablo 18’de aktarıldığı gibi olacaktır.

7. MALİYET HESAPLAR (7/A SEÇENEĞİ)

7/A seçeneği ile ilgili maliyet hesapları 70-78 no.lu hesaplarda ve bu hesapların alt hesaplarından oluşmaktadır.

MALİYET HESAPLARI 7/B SECENEĞİ

7/B seçeneği ile ilgili hesaplar 79 gider çeşitleri ve alt hesaplarından oluşmaktadır.

9. NAZIM HESAPLAR

Nazım hesaplar işletmelerin borçları, alacakları ve varlıkları ile ilgili olmayıp bunların açıklanmasında ihtiyaca göre kullanılan 90-99 arasındaki hesaplardan oluşturulabilir.

Özellikle küçük ölçekli işletme yöneticileri ile yönetici adayı üniversite öğrencilerine katkı sağlanması amaçlanarak; 1. Dönen Varlıklar, Stok uygulama yöntemi ve direkt gider kaydedilen harcamalar üzerindeki çalışmalar örneklemeler ile sonuçlandırılmıştır. Ayrıca 2. Duran Varlıklar, 3. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar, 4. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar, 5. Özkaynaklar, 6. Gelir Tablosu Hesapları, 7. 7/A ve 7/B seçeneği maliyet hesapları işleyişine de yer verilmiştir. Bu çalışmada verilen örneklemelerin muhasebe işlemlerinin bir mizan üzerinde uygulanması aşağıdaki gibi olacaktır.

Tablo 19. 01.01.2025 / 31.06.2025 Tarihleri Arası Mizan

HESAP KODU	HESAP İSMİ	BORÇ	ALACAK	BORÇ BAKİYE	ALACAK BAKİYE
100	KASA	70.000,00	1.200,00	68.800,00	-,-
.000	TL Kasası	70.000,00	1.200,00	68.800,00	-,-
102	BANKALAR	360.000,00	194.500,00	165.500,00	-,-
.001	İş Bankası	200.000,00	144.500,00	55.500,00	-,-
.002	Halkbank	160.000,00	50.000,00	110.000,00	-,-
103	VERİLEN ÇEK VE ÖDEME. EMİR.	50.000,00	50.000,00	-,-	-,-
.001	İş Bankası	50.000,00	50.000,00	-,-	-,-
120	ALICILAR	120.000,00	120.000,00	-,-	-,-
.092	X Firması	120.000,00	120.000,00	-,-	-,-
131	ORTAKLARA BORÇLAR	50.000,00	50.000,00	-,-	-,-
.003	A. H.	50.000,00	50.000,00	-,-	-,-
150	İLK MAD. VE MLZ.	41.250,00	13.125,00	28.125,00	-,-
.392	1mm Sac (DKP-7114)	41.250,00	13.125,00	28.125,00	-,-
191	İNDİRİLECEK KDV	8.450,00	-,-	8.450,00	-,-
.003	İndirilecek KDV (%20)	8.450,00	-,-	8.450,00	-,-
300	BANKA KREDİLERİ	-,-	150.000,00	-,-	150.000,00
.002	Alınan Krediler (İş Bankası)	-,-	150.000,00	-,-	150.000,00
320	SATICILAR	49.500,00	49.500,00	-,-	-,-
.181	Z Metal	47.520,00	47.520,00	-,-	-,-
.265	X Nakliyat	1.980,00	1.980,00	-,-	-,-
391	HESAPLANAN KDV	-,-	30.000,00	-,-	30.000,00
.003	Hesaplanan KDV (%20)	-,-	30.000,00	-,-	30.000,00
600	YURTIÇI SATIŞLAR	-,-	150.000,00	-,-	150.000,00
.001	Sarmal Kapı Satışları	-,-	150.000,00	-,-	150.000,00
710	DİREKT İLK MAD. MALZ. GİD.	13.125,00	-,-	13.125,00	-,-
.001	Hammadde Gid.	13.125,00	-,-	13.125,00	-,-
770	GENEL YÖNETİM GİD.	1.000,00	-,-	1.000,00	-,-
.009	Araç Yakıt Gid.	1.000,00	-,-	1.000,00	-,-
780	FİNANSMAN GİD.	45.000,00	-,-	45.000,00	-,-
.009	Banka Faizleri	45.000,00	-,-	45.000,00	-,-
TOPLAM		808.325,00	808.325,00	330.000,00	330.000,00

KOBİ'lerin süreklilikleri ve uzun vadede başarılı olabilmeleri için birçok faktör vardır. Bunlardan biri de doğru ve tutarlı bir muhasebe kayıt düzeninin oluşturulmasıdır. KOBİ'lerin finansal sağlığını korumak, büyümek ve başarılı olmak için muhasebe kayıt düzenine azami özen göstermeleri büyük önem taşımaktadır. Doğru muhasebe uygulamaları, işletmelere finansal şeffaflık, vergi uyumu, iç kontrol ve stratejik kararlar açısından büyük faydalar sağlar.

SONUÇ

İşletmelerde karar süreçlerinde yöneticilerin finansal bilgilere ne oranda yer verdikleri, işletmenin sürekliliğini etkileyecek konularda o oranda isabetli karar alabilmelerini sağlamaktadır. Muhasebesel verilerin önemi ise bu durumla doğrudan bağlantılı olması anlamında önemlidir. Muhasebe verileri sayesinde yöneticiler ihtiyaç duydukları finansal bilgileri sağlamaktadırlar. KOBİ'lerde (özellikle mikro ve küçük ölçekli) muhasebe bilgi sisteminin rolü ve önemi üzerine yapılan birçok çalışmada, genel olarak karşılaşılan sorunlardan birinin uzman personel istihdamının yetersizliği olduğu görülmektedir. Finansal tabloların genellikle yasal olarak zorunlu tutulan sürelerle hazırlandığı, bir başka deyişle resmi kurum ve kuruluşların talep ettiği süreler içinde işletme faaliyetlerine ilişkin bilgilerin raporlanmasının yüksek bir oran teşkil ettiği aktarılmaktadır. Yapılan birçok çalışmada (Öz ve Yavuz, 2015:243; Yılmaz ve Erdem, 2019:212; Jumshudlu ve Yakar, 2020:46) varılan sonuçlara göre, KOBİ yöneticilerinin büyük bir kısmının muhasebeden elde edilen verilerin önemli olduğunu kabul ettiklerini fakat bu bilgileri yönetsel kararlarda yeterince kullanmadıklarını ortaya koymuştur. Kaygusuzoğlu ve Uluyol (2011:318) ise yöneticilerin büyük bir kısmının muhasebe ile ilgili bilgilerinin yeterli olmadığını ve bu alandaki bilgilerini arttırmak istedikleri ile ilgili sonuçlara ulaşılmıştır.

Bu çalışma, temelde mikro ve küçük ölçekli KOBİ'lerin büyük bir kısmının muhasebe işlemlerini işletme dışı mali müşavirler aracılığı ile yerine getirdikleri göz önünde tutularak bu yapıdaki işletmelere katkı sağlaması amaçlanmış Dönen Varlıklar, Stok sistemi ve Direkt gider kaydedilen harcamaların muhasebeleştirilmesine yer verilirken diğer hesap işleyişleri üzerinde de durularak bir çalışma yapılmıştır. Aktarılan muhasebesel işlemlerin uygulanmasının işletmenin asgari nitelikte dönen ve duran varlık grubu ile ilgili verilerin sağlıklı şekilde kayıtlara girmesi, belirlenmiş hedeflerle yönetsel kontrolün artırılmasına katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir. Bu sayede işletmenin periyodik olarak ay sonlarında mizanlar aracılığıyla elde edeceği verilerle ileriye dönük tedbirler alınabilmesine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Ayrıca muhasebeden alınacak finansal verilere zamanında ulaşılarak, ihtiyaç durumunda düzeltici veya önleyici tedbirler alınmasında faydalı olabilecektir. Bu bağlamda üzerinde durulan hesaplar ve işleyiş şekilleri örneklendirmeler aracılığıyla açıklanmıştır. Elde edilen sonuçlar çalışmanın amacıyla doğrudan örtüşmekte işletmelerin mevcut durumunu gösterecek detayda hazırlanan finansal tablo verilerinin hangi amaçla kullanılacağı ve buradan elde edilecek faydalar konusunda küçük ölçekli işletme yöneticilerinin bilgilendirilmesi alacakları yönetsel kararlar için somut etkisini ortaya koyacağı düşünülmektedir.

Çalışmada, muhasebesel süreçler ile ilgili küçük ölçekli KOBİ yöneticilerine katkı sağlanması amaçlanarak dönen varlıkları oluşturan hesapların işleyişine, stok sistemi ve stoklardan gider kaydı ile stok kaydı mümkün olmayıp direkt gider kaydedilen harcamaların muhasebeleştirilmesine yönelik örneklemelere yer verilerek teorik bir katkı sunmaktadır. Pratik açıdan ise çalışma sonucunda, Hazır Değerlerin, Alacakların, Stokların ve Borçların Tekdüzen Hesap Planı formatında analiz edilebilmesinin işletmenin finansal yönetimi üzerinde olumlu etkisi olacağı, ayrıca yöneticilerin muhasebe kayıt düzenine hakim olmalarının izleyen dönemlerde yönetsel anlamda alınacak kararlara da pozitif katkısı

olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar, literatürdeki Bayraktaroğlu, Sarıtaş ve Kalkan (2015:19-20); Adela ve diğerleri (2024:11-12) gibi benzer çalışmaların ampirik bulgularıyla paralellik göstermekte olup, uygulama süreçlerinin yönetici geri bildirimleriyle optimize edilmesi gerektiği teorik olarak öngörülmektedir.

KOBİ'lerde yapıları gereği çok fazla yetkin çalışan bulunmaması muhasebe süreçlerini karmaşıktırabilmektedir. Bu nedenle, KOBİ sahipleri ve yöneticilerinin muhasebe becerilerini geliştirmeleri önem taşımaktadır. Bu noktada muhasebenin vergisel amaçlar dışında, işletmenin yönetim aşamalarında da alınacak kararlarda katkı sağlayacak bir bilgi kaynağı olduğunun anlaşılması ve muhasebenin etkin bir şekilde kullanımının sağlanması gerekmektedir. Bu bağlamda çalışmanın anlaşılır, yol gösterici olarak örnek teşkil etmesine dikkat edilirken, uygulama aşamasındaki kayıtlar bir mizan üzerinde toplanmıştır. Mizan sonuçları üzerinden yapılacak inceleme neticesinde işletmenin Hazır Değerlerinin, Alacaklarının, Stoklarının ve Borçlarının Tekdüzen Hesap Planı formatında analiz edilebilmesi işletmenin finansal yönetimi üzerinde olumlu etkisi olabileceği değerlendirilmektedir. Ayrıca yöneticilerin muhasebe kayıt düzenine hakim olmaları izleyen dönemlerde yönetsel anlamda alınacak kararlara da pozitif katkısı olabileceği düşünülmektedir. Çalışmanın değerlendirmesi neticesinde varılan kanı küçük ölçekli işletmelerde muhasebe kayıt işlemlerine katkısı olacağı düşünülmektedir. Çalışmada elde edilen sonuçlar teorik çıkarımlara dayanmaktadır. Uygulama öncesi ve sonrası karşılaştırmalı verilerin ve yönetici geri bildirimlerinin sınırlı olması çalışmanın temel kısıtını oluşturmaktadır. Bulguların bilimsel geçerliliğini ve kuramsal zeminini güçlendirmek adına, gelecekteki çalışmalarda ampirik veriye dayalı bir yaklaşımın benimsenmesi önem arz etmektedir.

Bu çalışmada ulaşılan teorik çerçeve ve önermelerin geçerliliğini derinleştirmek adına, gelecek araştırmaların boylamsal (longitudinal) analizler yöntemiyle, uygulama öncesi ve sonrası süreçleri kapsayan ampirik verilerle tasarlanması önerilmektedir. Özellikle farklı sektörlerdeki yönetici geri bildirimlerinin sürece dahil edilmesi, elde edilen bulguların pratik yansımalarını daha net bir şekilde ortaya koyacaktır. Ayrıca, farklı sektörler üzerinde nicel yöntemlerle test edilmesi, ulaşılan sonuçların genellenebilirliğini ve bilimsel güvenilirliğini artırarak literatüre kapsamlı bir katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Adela, V., Agyei, S. K., Frimpong, S., Awisome, D. B., Bossman, A., Abosompim, R. O., Benchie, J. K. O., ve Ahmed, A. M. A. (2024). Bookkeeping practices and SME performance: the intervening role of owners' accounting skills, *Heliyon*, 10(1), e23911: 1-14

Ahmetoğulları, K., ve Yücel, R. (2021). Rekabet yoğunluğu ve teknoloji yönetiminin muhasebe bilgi sistemi ve firma performansı ilişkisine etkileri, *Pearson Journal of Social Sciences & Humanities*, 6(16): 15-35

Akgün, A. İ. ve Kılıç, S. (2013). Muhasebe bilgi sisteminin işletme yönetiminin etkinliği üzerindeki etkisi, *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 20(2):21-36

AL Smirat, B. Y. (2013), "The Use of Accounting Information by Small and Medium Enterprises in South District of Jordan (An Empirical Study)", *Research Journal of Finance and Accounting*, 4(6):169-175

Bayraktaroğlu, H., Sarıtaş, A. ve Kalkan, A. (2015). KOBİ'lerde yöneticilerin muhasebe bilgi sistemini kullanım düzeylerinin araştırılması: Burdur ilinde bir uygulama, *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, (606):9-21

Chepkemoi, B. P., Ndung'u, S. ve Kahuthia, J. (2019). Market risk and financial performance of listed non-bank financial institutions in Kenya, *International Academic Journal of Economics and Finance*, 3(3):343-355

Demir, Ö. ve Gül, M. (2015). Üretim yapan KOBİ'lerde karar sürecine muhasebe bilgi sisteminin etkileri: TRB1 bölgesinde yapılan bir araştırma, *Fırat University Journal of Social Sciences*, 25(2):171-192

Emmanuel Gyamera, Williams Abayaawien Atuilik, Ivy Eklemet, Akwetey Henry Matey, Lexis Alexander Tetteh ve Paul Kwasi Apreku-Djan (2023). An analysis of the effects of management accounting services on the financial performance of SME: The moderating role of information technology, *Cogent Business & Management*, 10(1):1-19

Gyamera, E., Abayaawien Atuilik, W., Eklemet, I., Henry Matey, A., Tetteh, L. A., ve Kwasi Apreku-Djan, P. (2023). An analysis of the effects of management accounting services on the financial performance of SME: The moderating role of information technology, *Cogent Business & Management*, 10(1):1-19

Haftacı, V. (2013), *Yönetim Muhasebesi*, Umuttepe Yayınları, Kocaeli

Jumshudlu, S., ve Yakar, N. N. (2020). Küçük ve orta büyüklükteki işletmelerde muhasebe bilgi sistemleri: sistematik bir literatür incelemesi ve içerik analizi, *Journal of Accounting Institute*, (62):37-50

Kaygusuzoğlu, M., ve Uluyol, O. (2011). İşletme yöneticilerinin muhasebe bilgilerini kullanım düzeyinin araştırılması, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 9(2):297-320

Kulathunga, K. M. M. C. B., Ye, J., Sharma, S., ve Weerathunga, P. R. (2020). How does technological and financial literacy influence SME performance: Mediating role of ERM practices, *Information*, 11(6), 297:1-20

Kumar, G., Murty, A., Savitha, G. R., Rao, S., Padhy, S., ve Miyan, R. (2025). Driving financial success: Analyzing the influence of financial management expertise on enhancing SME performance, *International Review of Management and Marketing*, 15(5):107-115

Kurniawati, E. P., ve Meilianaintani, A. (2016). Effect analysis of the use of accounting information, managerial performance and employee performance towards SMEs, *Journal of Administrative and Business Studies*, 2(3): 131–142

Mizrahi, R. (2011), "KOBİ'lerde Muhasebe Bilgi Sisteminin Etkin Kullanımı Üzerine Bir Araştırma", *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2): 307-316

Musah, A., Gakpetor, E. D., ve Pomaa, P. (2018). Financial management practices, firm growth and profitability of small and medium scale enterprises (SMEs), *Information Management and Business Review*, 10(3):25-37

Olarewaju, O., ve Msomi, T. (2021). Accounting skills and the sustainability of Small and Medium Enterprises in South Africa, *The Journal of Accounting and Management*, 11(1):111-121

Osim, E., Umoffong, N. J., ve Goddymkpa, C. P. (2020). Management accounting practices and the performance of small and medium-sized enterprises in Akwa Ibom State, Nigeria, *Business Perspective Review*, 2(2):57-74

Öz, Y., ve Yavuz, H. (2015). İşletme yönetiminin aldığı kararlarda muhasebe bilgi sisteminin etkisi ve önemi: küçük ve orta ölçekli işletmelerde bir araştırma, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 16(1):227-246

- Sooriyakumaran, L., Thrikawala, S. S., ve Pathirawasam, C. (2022). A study between the association of financial management practices and performance of small and medium enterprises (SMEs) background: A working paper, *International Journal of Research and Innovation in Social Science*, 6(1):166-179
- Tharmini, T., & Lakshan, A. M. I. (2021). Impact of financial management practices on performance of small and medium enterprises–Legitimacy theory perspectives. *Kelaniya Journal of Management*, 10(1):43-64
- TÜİK (2024). Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri, 2024. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Kucuk-ve-Orta-Buyuklukteki-Girisim-Istatistikleri-2024-54054>, (Erişim Tarihi: 03.01.2026)
- Usama, K. M., ve Yusoff, W. F. (2019). The impact of financial literacy on business performance. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*, 3(10):84-91
- Quarshie, M. A., Akhtar, S. ve Nawaah, D. (2025). Barriers to breakthroughs: the crucial role of support services in advancing accounting practices, financial literacy and performance in disability-led SMEs, *Quality & Quantity: International Journal of Methodology*, 59 (2):955–977
- Wijekoon N., Sharma U., ve Samkin G. (2024). SME owners and accountants' perceptions of financial information in small- and medium-sized entities: a Sri Lanka case study, *Journal of Accounting in Emerging Economies*, Vol. 14 No. 2:422–449
- Yılmaz, Ö., ve Erdem, Ö. (2019). Küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİLER'in) yönetiminde muhasebe bilgi sisteminin yeri ve önemi: Ankara tekstil işletmeleri örneği, *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 5(2):184-215
- Ylä-Kujala, A., Kouhia-Kuusisto, K., Ikäheimonen, T., Laine, T., ve Kärri, T. (2023). Management accounting adoption in small businesses: interfaces with challenges and performance, *Journal of Accounting & Organizational Change*, 19(6):46-69